

Interpellationssvar

Dnr 24KS273-3
2024-09-18

Kommunfullmäktige

Svar på Interpellation från Moderaterna (M) - Gävles framtida beredskap och uppbyggnad av skyddsrum

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 27 maj 2024, väckte Julia Söderatröm - Moderaterna (M) följande interpellation.

”Året är 2024 och det pågår ett krig i Europa då Ryssland inte bara anfallit Ukraina, utan även västvärlden och våra demokratiska värden. Mellanöstern befinner sig också i ett oroligt läge som kan trigga ännu fler konflikter som inte minst Europa berörs av. Med det sagt är det inte längre en främmande tanke att även Sverige involveras i en konflikt, och som Natomedlem har vi dessutom en skyldighet att besitta kapacitet att hantera krissituationer både inom och utanför Sveriges gränser.

Sverige är ett av de länder som har flest skyddsrum jämfört med resten av Europa, dock har flera av dem på senare år använts som exempelvis cykelförråd eller annan förvaring. Idag ser vi ett återupplivat behov av tillgängliga skyddsrum utifall kriget kommer. Vi har på sistone sett flera cyberattacker på väsentliga datasystem, intrång i vattenverk eller saboterade elmaster, en typ av smygande krigsföring som vi måste kunna vara beredda på kan bryta ut i ett fysiskt och våldsamt krig.

Länsstyrelsen har en bland flera uppgifter att analysera förberedelser för kris. Dock spelar kommunen fortfarande en avgörande roll i arbetet med bland annat deras kommunala maktmedel och ansvarsområden. Krisberedskap och försvarsförmåga är inte längre ett särintresse, därför lyfter Moderaterna den här interpellationen.

Med anledning av ovanstående frågar jag ansvarigt kommunalråd följande:

- Hur ser kapaciteten av skyddsrum i Gävle kommun ut?
- Hur stor andel av skyddsrummen i Gävle kommun kan ställas i ordning utan experthjälp inom 48 timmar i enlighet med MSBs riktlinjer?

- Hur ser dialogen ut just nu mellan Länsstyrelsen och Gävle kommun angående Gävle kommuns kapacitet av skyddsrum?
- Hur ser planeringen av framtida skyddsrum ut? Prioriteras skolor, sjukhus och äldreboenden i den planeringen?

Åsa Wiklund Lång (S), Kommunstyrelsen ordförande fick i uppdrag att besvara interpellationen.

Som svar på interpellationen vill jag anföra följande

Hur ser kapaciteten av skyddsrum i Gävle kommun ut?

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har en skyddsrumskarta med alla aktiva skyddsrum i Sverige. [Skyddsrumskarta \(msb.se\)](https://www.msb.se/skyddsrumskarta) Den finns tillgänglig på deras hemsida.

Hur stor andel av skyddsrummen i Gävle kommun kan ställas i ordning utan experthjälp inom 48 timmar i enlighet med MSBs riktlinjer?

Det är respektive fastighetsägare som ansvarar för att färdigställa skyddsrummen inom 48 h. Ansvarig statlig myndighet (MSB) har varit och inspekterat flertalet skyddsrum hos de kommunala bolagen. Således är flertalet skyddsrum uppdaterade med rätt material i kommunens besittning. Kommunen ansvarar inte för att övriga fastighetsägare kan iordningsställa sina skyddsrum inom 48 h.

Fastighetsägarens ansvar gällande skyddsrum i händelse av höjd beredskap är att vi ska tillgängliggöra skyddsrummen för allmänheten och om möjligt tillhandahålla resurser att ställa i ordning skyddsrummet. Allmänheten har ett ansvar att ställa i ordning alternativt hjälpa till att ställa i ordning skyddsrummet.

Gavlefastigheter har sedan flera år tillbaka regelbundet besiktat sina skyddsrum och åtgärdat fel och brister i dessa för att de ska uppfylla kraven. De har även kontrollerat att all skyddsrumsutrustning (det som det är krav på alltid ska finnas i skyddsrum i händelse av att de behöver användas) finns och förvaras i låst utrymme inne i skyddsrummen så att det enbart kan användas i skarpt läge. Således ska samtliga av Gavlefastigheters skyddsrum kunna ställas iordning inom loppet av 48 timmar förutsatt att allmänheten tar sitt ansvar att bistå i att ställa iordning skyddsrummen. För Gavlegårdarnas del finns 183 skyddsrum. Ansvarig statlig myndighet (MSB) gör även där löpande tillsyn för att säkerställa att fastighetsägarna tar sitt ansvar och i dagsläget har Gavlegårdarna inga nedslag på den punkten. Eventuella brister som uppstår, åtgärdas efter dialog med myndigheten.

Hur ser dialogen ut just nu mellan Länsstyrelsen och Gävle kommun angående Gävle kommuns kapacitet av skyddsrum?

Länsstyrelsen och kommunen har en dialog om detta kopplat till kraven i Plan och bygglagen. "6 § Vid planläggning, i ärenden om bygglov och vid åtgärder avseende byggnader som inte kräver lov enligt denna lag ska bebyggelse och byggnadsverk utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till åtgärder för att skydda befolkningen mot och begränsa verkningarna av stridshandlingar". Dock, eftersom det inte finns några statliga medel för detta och ingen inriktning från regering om att det här ska prioriteras nu, så byggs det inga nya skyddsrum. En statlig utredning genomfördes för något år sedan, men det har inte kommit några tydligare riktlinjer efter den utredningen. [Ett stärkt skydd för civilbefolkningen vid höjd beredskap - Regeringen.se](http://Ett%20starkt%20skydd%20f%C3%B6r%20civilbefolkningen%20vid%20h%C3%B6jd%20beredskap%20-%20Regeringen.se)

Hur ser planeringen av framtida skyddsrum ut? Prioriteras skolor, sjukhus och äldreboenden i den planeringen?

Det är staten som beslutar om byggande av nya skyddsrum. Det har inte byggts några nya skyddsrum sedan början av 2000-talet. . Således kan Gävle kommun inte ensamma besluta att nya skyddsrum ska byggas (på nya platser). Dock kan staten ställa krav på att ett skyddsrum som finns i en fastighet återuppbyggs om byggnaden på den rivs.

I Ukraina fanns det inte så många skyddsrum när kriget bröt ut, där har man istället använt sig av så kallade skyddade utrymmen för att skydda befolkningen. Dessa skyddade utrymmen har inte lika bra skydd som ett skyddsrum, men de är bättre än att vara i ett vanligt bostadshus eller under bar himmel. Det finns dessutom många fler skyddade utrymmen än skyddsrum. Skyddade utrymmen kan vara exempelvis källare. Kommunerna fick en förfrågan att titta på detta med skyddade utrymmen förra året. Det var frivilligt att svara på den. Gävlefastigheter sammanställde då en lista på skyddade utrymmen i Gävle utöver skyddsrum. Listan baserades på Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps rekommendationer.

Utöver skyddsrum och skyddade utrymmen är utrymning ett alternativ för att skydda befolkningen. Gävle kommun jobbar tillsammans med Länsstyrelsen Gävleborg på hur en utrymning av Gävle skulle kunna se ut.

Härmed anser jag interpellationen besvarad.

Åsa Wiklund Lång (S)
Kommunstyrelsens ordförande